

Oglas, pripadajući itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novce... predložbu, oglasne itd. šalje se naputnicom ili položnicom post. stanicom u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odputavničevu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napíše »Reklamacija«.

Cokovnog računa br. 47.849.
Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari». Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi os no vraćaju se po prijemu i ne tiskaju, nevrnuti ne primaju.

Predplata se poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake i 3 K za seljake, odnosno K 2-30 u godinu.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., kolji u Pul toll izvan lista.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 4, kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

odgovorni urednik Jerko J. Mahulja.

Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Tretu

Dan žalosti!

Danas 30 aprila pada za sve Hrvate tužan i žalostan dan, u kom je pohlepa za novcem i tiranija sramotno smaknula dva odlična Hrvata, dva junaka i plemića grofa Petra Zrinjskoga i kneza Krstu Frankopana. U Bečkom Novom Mjestu dne 30. aprila 1671. odsjekose glave tim hrvatskim velmožama i mučenicima za slobodu cijelog hrvatskog naroda. Kruta nje-mačka proždrljivost i najgnusnija pohlepa za bogatom imovinom Zrinjskih, da se dočepa bogatstva, uništila je svu porodicu Zrinjskih, tih posljednjih odvjetaka hrvatske krajevske krvi.

Prevarom — na poštnu rječ, uhvatili ih, zatvorili i pogubili, a

na grob postaviše kamen sa sramotnim nadpisom. Tiranin nije znao ni posle smrti i uništenja cele porodice ni posle grabeža velikog bogatstva poštediti spomen hrvatskih velikana-mučenika.

Dan 30. aprila nesmiye Hrvat zaboraviti nikad; mirovat takodjer ne smiye dok taj dan ne osveti, a to će biti tek ujedinjenjem i oslobođenjem cijelog hrvatskog naroda.

Sveta spomen na hrvatske mučenike Zrinjskog i Frankopana ostat će živa u hrvatskom narodu do vieke viekova!

Slava! vječna slava, grofu Petru Zrinjskom i knezu Krstu Frankopanu!

Poziv

na 11. glavnu godišnju skupštinu Narodne Zajednice za Istru, koja će se održavati u nedjelju, dne 3. maja 1914. u 4 sata poslije podne u velikoj dvorani »Narodnog Doma« u Voloskom sa sljedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvještaj odbora o godišnjem društvenom djelovanju.
3. Izvještaj pregledatelja računa.
4. Izbor 10 članova Centralnog odbora.
5. Izbor 6 zamjenika Centralnog odbora.
6. Izbor 3 pregledatelja računa.
7. Eventualija.

Opaska: Prema § 15. društva. Pravila ima pravo svaki član N. Z. z. I. na glavnoj skupštini raspravljati i glasovati, ali birati mogu jedino: a) članovi C. O.; b) odaslanici mjesnih podružnica i c) pregledatelji računa.

Centralni odbor Nar. Zajednice za Istru u Voloskom-Opatiji, dne 18. aprila 1914.

Predsjednik: Tajnik:
Dr. Pečević Prof. I. Ivančić.

Iz vilajeta okružnog suda u Rovinju.

Imali smo više puta prilike prisustvovati raspravama kod kr. okružnog suda u Rovinju, pa smo se na svoje vlastite mi uvjerali, da predsjednici i višnici sudbenoga dvora nemaju lako reći ni pojma o hrvatskom jeziku — o jeziku većine pučanstva tog okruga. Poznato je, da pod ovim okružnim sudom po zadnjem popisu pučanstva, koji sigurno nije utinjen u peilog Hrvatima, živi 144.600 Hrvata naprama 98.000 Talijana.

Usprkos ove činjenice ne taru si za to glave stanovita gospoda, da postavne odgovarajuća mjesta suce, koji bi poznavali jezik većine pučanstva ovog okružnog suda, već se naprotiv događa, i to kako čujemo biva redovito, da obtuženik ne razumije predsjednika, i obratno, predsjednik ne shvaća obtuženika. Kada se pako nadju stanovita gospoda savjetnici-suci u takovu skripcu, onda nastoje, ako je ikako moguće, da bi naš čovjek govorio u talijanskom jeziku, pa makar se dotični siromah mučio i lomio sa takvim jezikom, da bi se Dante u grobu preokrenuo, ali u tom času stanovitu gospodu suce ništa ne smeta i ne vredi im uho to mrcvarenje jezika i mučenje našeg čovjeka, da iznese nešto, što se zeli saznati od njega, premda je sjegurno, da nešto dotični nikada moći točno iskazati o stvari onako, kao što bi to učinio u svojem materinskom jeziku.

Ali šta briga tu gospodu, i ako se u tim slučajevima radi o najdragocijnijoj stvari svakog čovjeka — o slobodi! Možete si pomisliti u kakovom se užasnom položaju nahaja obtuženik našega jezika, koji nema ni pojma o onome, što se o njemu suuje. Zeljeli bismo, da se svi ti predstojnici, savjetnici i suci prenesu u položaj jednog takovog obtuženika, pa da vidimo, kako bi njima bilo pri duži, kad bi ih sudio jedan recimo turkisezat, kad bismo nadalje htjeli znati, da li bi u tom slučaju stanovita gospoda mučala, bez da bi im prigovorila. Nema sumnje, da bi digli kuku i molili protiv takovog sudbenog dvora, a to i punim pravom, ali neka ta gospoda znadu, da i obtuženici hrvatske narodnosti pred rovinjskim sudom su ljudi, i da je i njima dragocijna stvar sloboda, da je i njima upravo strašno pri duži, kada vide, da im suđe ljudi, koji ih ne razumiju.

Tom nedostatku i toj protuzakonitosti moralo bi se već jedanput na put stati, jer je upravo sramota, da se dandanas što takva događa. Kada se znadu za druge kojekakve sitnice brinuti naše oblasti, zašto se nebi posvetiti moralo veće pažnje i okružnom sudu u Rovinju? Zašto se nebi postavilo suce na tom sudu, koji hrvatski znadu? Ako tim sucima toliko zaudara hrvatski jezik, morali bi imati bar toliko savjesti da ne preuzimaju na sebe rasprava protiv hrvatskih obtuženika. Obtuženi nije dužan znati jezike pokrajine, već je u prvom redu dužan znati sudac. Ne treba da posebice ističemo, kako to pravilo vriedi do sada samo za suce hrvatske narodnosti, dok sucima talijanske narodnosti dovoljno je znati samo talijanski, jer komu pade na um, da se ide baviti tim barbariskim jezikom, kad mu to sve ne treba!

No rovinjski suci rekli da su uvjereni o svom znanju hrvatskoga jezika, jer im nije pravo, da se uvadja te »novotarje« dapače horribile dietu oni proglašuju suce hrv. narodnosti sposobnima u hrv. jeziku, pa je prema tome očito, da učitelji znadu bolje hrvatski od svojih učenika!

Da pokazemo u kakovoj su zabudi naši rovinjski suci glede poznavanja hrvatskog jezika, navesti ćemo par primjera. Primjeri neka govore.

Lanjske godine potvrana je na taj okr. sud M. P. šestnajstgodišnja djevojka iz Čičarije. Među glavnim pitanjima zapita predsjednik rasprave svjedokinja: »Kada ste vi rodila?« Djevojka samo pocrveni i šuti. »No, kada ste vi rodila?« Djevojka opet šuti i crveni. Priskoči u pomoć drugi sudac i pripadne mu nešto. No usprkos tome predsjednik opetuje gornje pitanje, samo što je rječ »kada« promijenio u »kde«. To natozanje dodavilo i samoj svjedokinji, pa je ona sramotljivo poučila predsjednika, da nije još rodila, jer da joj je tek 16. godina, a rodom da je iz jednog sela naše krune Čičarije.

Ništa nije neobično, ako svjedok biva nagovoren na tom sudu se »čistom« hrvatinom, da je Bogu plakati, kao što se to već dogodilo jednom našem svjedoku.

Isplituje predsjednik rasprava i muči se, e da zmogne bilo kako ispitati tog svjedoka, koji nije imao — zgražajte se — ni pojma »o talijanskom jeziku«. »Šta bla s njega do vaše hiše, vi ste prodala jedna svinja i jedan talo«, na jednom će predsjednik. Naravski, da ga je svjedok debež pogledao, dok se nije sam dojetio, što želi g. predsjednik od njega šuti.

Na jednoj raspravi pitao predsjednik ponovno svjedokinja, da potvrdi svoj izkaz glede obtuženika, veće joj: »je bila ona tamo?« Svjedokinja je ngravski na to odgovorila, da nije bila, jer je bila uvjarena, da je pita za obtuženicu. Na taj se odgovor dapače g. predsjednik razsrdio na svjedokinja, da kako sada veli, da nije obtuženik bio prisutan činu, a mako prije da je kazala, da je bio prisutan. Na ovaj način dolaze lako naši svje-

doci u pogibelj, da budu metnuti pod istragu radi krive prisega.

Još moramo spomenuti, na koji se način ovdje proglašuju presude. Pred tri mjeseca bili smo slučajno na jednoj raspravi. Obtuženik govorio je hrvatski, ali naravski tom istom obtuženiku proglašena je osuda u talijanskom jeziku, a to je, budi mimogredice spomenuto, redovito proglašenje presuda Hrvatima po stanovitoj gospodi. No ipak predsjednik imao je toliko obzira prema obtuženiku, pa mu je zagrnio gromkim glasom: »N. N. šte bili kundanzan na 6 setimane.« Po majku Boga, pitajte jandarme, pulicaje i župane u selu, pa ćete viditi, da nisam bili još nikada kondanzan odvratić će mu obtuženik. Tek kasnije došao je obtuženik na to, da ga predsjednik gornjim riječima nije mislio pitati, da li je bio već u zatvoru, već da mu je time saobćilo, da je dobio 6 tjedana zatvora.

To su slučajevi, koje smo tekom zadnjih godina doživili, kad smo se slučajno nalazili po poštu u Rovinju. Rado bismo znali, kakvih sve komičnih scena moraju doživiti oni, koji prisustvuju danomice raspravama na rovinjskom sudistu. Ali iz gore navedenog jasno proizlazi, kako upravo sjačno poznaju naš jezik suci, koji danomice sudu našemu uaraju, pa mislimo, da smo time dovoljno dokazali, ku'ko vrieda tvrdnje rovinjskih sudaca, ovisu par casnih iznimaka, da oni dobro poznadu hrvatski jezik.

Mi nadležnim oblastima dovikujemo, da je već akrajnje vrijeme, da se te abnormnosti na rovinjskom sudistu uklone, jer nije samo humano načelo, da mora sudac poznavati jezik obtuženika, već je to načelo, osnovano na zakonu i pravici, a zakon i pravica nek ne vriede samo za Talijane, već neka to vriedi i za Hrvate, koji su takodjer državljani sa pravima i dužnostima, pa se i na njih mora odnositi čl. XIX. drž. temeljn. zakona od 1867., a to tim više, što baš Hrvati i Slovenci sačinjavaju ogromnu većinu u našoj pokrajini Istri.

Promjene u monarhiji.

Austro-Ugaraka monarhija, u koje sklopu se i mi Hrvati nalazimo, u žalostnom i nesnosnom je stanju. Njezina dualistička uredba, nadvladje Njemaca i Magjara, dovela ju je tako rekuć na rub propasti. Zahitjeli jednih i drugih, a na jugu njihovih stičanika Talijana, s jedne strane, i nezadovoljstvo zapostavljenih, potlačenih naroda s druge strane, takovi su, da se je nedavno očito pisalo i u novinama monarhije ob osnovama rasidobu iste.

I u visokim krugovima monarhije počelo se je razmišljati o tom žalostnom stanju, i kako bi mu se na kraj stalo. Tako je glasilo najvrijih vojnih krugova »Dancers Arme-Zeitong« počitkom ovoga mjeseca napisata članak, koj hoće da monarhija kakva je prestane, i da se pretvori u posve drugu monarhiju. Mora

prestati, kliče taj uvaženi list, prevlast Njemaca i Madjara, a dakako i Talijana u primorskim zemljama. Ta prevlast mora bit stvar prošlosti; ona nužno radja tešnje za odcjepljenjem. Ni Njemci, ni Madjari, ni Talijani, nit smjedu imati prevlast, nit se smjedu ponašati kao gospodari monarhije, jer inače odbiju od sebe druge narode, naročito slavenske, kojih je više nego li Njemaca i Madjara zajedno s Talijanima. Pravom nezadovoljnih naroda ne smije biti u monarhiji. Nijedan neće da bude podložan drugima, svak hoće, da se svojim narodnim i kulturnim životom razvija. Dugo vremena utativalo se je potuđe Njemaca, Madjara i Talijana tim, da njim se je dozvoljavalo da tlače Slavene. Dugo vremena postavljalo se je razne slavenske narode na štrvenik za to, da se imade usa se Njemce, Madjare i Talijane. Dugo su to slavenski narodi snaseli, ali sad već neće. Oni zahtijevaju svoja prava, bez ikakova omedzjenja; ni više ni manje, oni hoće da imadu jednaka prava sa ostalim narodima. I valja njim jih dati, inače monarhija propade. Prestala su vremena kad su se narodi dali odnarodjivati. Sad svak hoće da živi kao narod svojim životom. Svak hoće da gospodari napreduje i da se slobodno narodno razvija. I svakomu valja to priuštiti. Novoustrojena monarhija mora biti skup međujudno posve slobodnih naroda. Jedinstvo monarhije ima se pokazivati samo u jednoj vojsci i u središnjoj vladi; a to je nužno za skupnu obranu protiv vanjskim neprijateljima. U svakom narodu mora se probuditi uvjerenje, da mu je monarhija korisna. I kad bi monarhija tako uređena bila, onda bi imala privlačnu silu na manje susjedne države, te bi se i ove pod njezinu okrilje dale.

Oravski glasnici s oravkoga mjesta svakako se značajni. Svak može držati do njih što hoće. Svakato su nam dokazom, da se je uvidjelo i na tim mjestima nesposobnost stanja u kojem se monarhija i naročito Slavenci u njoj nalaze; i da se i naše stanje, bilo oravko bilo onako mora promjeniti na bolje. Dakako da valja da budemo ljudi, da budemo Hrvati.

Zamolba.

Zaleći potpisani upoznati matin pravjenja sira, koji je od starine nobitajen kod naroda u Istri, a s namjerom, da se na temelju toga kasnije ne može utjecati na poboljšanje eventualnih pogrešaka i nedostataka, obraca se na sve naše gospodare, gg. svećenike i učitelje, te ostale inteligente, koji u neposrednom doticaju u selu sa narodom stoje, da nam pri tome na ruku idu.

U prvome redu šeli potpisani upoznati narodna stvaraku i o obće mljekaraku terminologiju. Toga radi bi trebalo vjerno nabijeliti nazive pojedinih stvari, kojima se narod pri pravljenju sira, odnosno haramtanju mljeka služi. Opisali ciele 10k usitvanje, čišćenje, način prešanja (stiskanja ili ciedjenja) i arljanje (sušenje) sira, te napomenuti tko nobće od stucana obavlja taj posao.

Da se ispita sirilo (viršice, varšice, cirenje, kvarilo itd.) na jakost, potpisani molu, da mu se pripomaže putem pomoć kao uzorak bez vrijednosti (uplatu do 25 gr težine 10 para) u jednoj staklenici oko dvie tlice istoga usloja; od koje i kojega dijela tivolinja, načina pripreme te naziv sirila u dotičnome kraju.

Nadajuć se u interesu stvari brojnomu odazivu, unapried se svakomu na trudnu zahvaljuje

Ivan Velarić

teh. gospod. savjetnik državnoga učernog gospodarstva.

Pogled po Primorju Puljsko-Rovinjski kot.

Izborni pokret. Nasi pouzdanički zborovi obavili su posao oko ispravljanja izbornih listina te se sada čeka na rješena reklamacija. Oni, koji su podneli sami reklamacije mimo izbornog odbora, neka dobro pazite, da je rok utoka protiv eventualnoj rješitbi c. kr. kotara. Kapetanica samo tri dana, i to na namjestništvo; najbolje će se pak učiniti, da svaki takovu rješitbu predade svojem izbornom odboru, koji će stvar urediti tako da se ne zakasni.

U koliko smo do sada izvjesteni i koliko možemo danas javiti, nisu još svi kotarski pouzdanički zborovi predložili političkom društvu u Pazinu ljude za kandidature ovog ili onog kotara. Očekuje se, da će naše političko društvo dobiti takove predloženike još do konca ovoga tjedna i od dosele manjkajućih pouzdaničkih kot. zborova, te bi se mogli već budućeg tjedna proglasiti naši službeni kandidati svih izbornih kotara za predstojeće zemaljske izbore.

Nakon što budu ti naši kandidati službeno proglašeni od Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, dužnost će biti svih naših za te predloženike svojih raditi i agitirati te složno glasovati, da tako naša pobjeda bude što sjajinja i protivnicima i oblasti pokazemo našu snagu i moć.

Još nas dieli jedva jedan mjesec od prvih izbora — 7. juna 1914. — pak treba da odvažno i složno radimo već sada, te našim glasovima prikazemo sebe svijestolima i dostojnlma, da nam se dadu ona prava, koja nam po broju i snazi narodnoj u Istri pripadaju.

Skupština Istarske Posujilnice. U nedjelju 26. t. mj. bila je glavna godišnja skupština Istarske Posujilnice u Puli. Skupštinu je otvorio predsjednik g. dr. M. Lepojanić, koji šalac konstatira, da se radi premalog odziva na prvi poziv, mora skupština obdržavati na drugi poziv. Pozdravlja pouzdanike Podružnice Posujilnice u Pazinu gg. dra S. Kuralića i M. Curančića a ispricava pouzdanika pazinske podružnice dra D. Trinaševića, koji je po neodgovornom poslu tog dana odsutan iz Pazna. Spominje se uenrih članova Vinka Škaljera i Andrije Turka; skupštinski u spomen pokojnika odazivlju usustajanjem i sa "Slava im"! Pozdravlja prisilne i pozivlje poslovodju Stihovića, da pročita izvješće o djelovanju u god. 1913.

I toga izvješća vadimo ove podatke: Stanje zadrugara dne 31. dec. 1913. bilo je 2965 sa 27.117 zadružnih dijelova sa uplaćenih K 64.354. Novčani promet u god. 1913. bio je: prihod K 3.295.086 94, rashod kruna 3.261.424-06, ukupno kruna 6.546.511.

Stedioničkih ulotaka bilo je kruna 3.440.626-74 a zajnova podijeljenih zadrugarom bilo je K 3.019.181-20.

Čisti dobitak u god. 1913 iznosi kruna 17.025-29, koji se je razdijelio ovako: u rezervni fond K 11.265.74, tako da s tom svotom iznosi sada rezervni fond ravno K 95.000, kojom svotom je dovoljno zamjenjena solidnost zavoda, tako, da nebi trebalo jamstva članova u slučaju kakove krize; na novi račun dalo se K 2649-66, i to matrici u Puli K 1333-71 a podružnici u Pazinu K 1016-94.

Odala štota čistog dobitka dana je u dobrotvorne svrhe ovako: Društvi sv. C. i M. za Istru K 400, — Dječkom pripomoćnom društvu u Pazinu K 900, Hrv. pripomoćnom društvu u Puli K 60, č. sestrama sv. Križa u Beču K 100, glazbi u Puli K 200, Nar. Domu u Pazinu K 600,

glazbi u Pazinu K 200, muškoj i ženskoj podružnici Druške u Pazinu K 200, Dječjem zavavištu u Pazinu K 100.

Skupština je izvješće starestinstva kao i razdiobu čistog dobitka i izvješće nadzornog odbora primila bez prigovora jednoglasno.

Pašto se kod eventualija nije nitko prijavio za rieč, zaključio je predsjednik skupština.

Obiteljska zabava. Naše poznato i sa svojih zabava obljubljeno društvo „Dalmatinski skup“ u Puli priredjuje u subotu večer dne 2. maja t. g. u gostionu Save Jovančevića (Hotel Austrija) „obiteljsku zabavu“ uz sviranje orkestra, tambolu i šaljivu poštu. Ulijudno se pozivlju članovi i prijatelji društva. Ulaz besplatan.

Vrlo pohvalna je bila namisao odbora, da priredi takovu zabavu, na kojoj svaki našoj bez one presijajne konvencionalne ukočenosti lijepe i ugodne zabave po miloj volji, te će tu zabavu rado pozdraviti i na istoj se neće liapa kila domoljubnih sadaca, da u neprikladnoj zabavi prodju nekoliko ugodnih časova.

Preporučamo, da se što više naših nađe na okupu kod te zabave.

Nagrada zagonetka. Prepis — Br. 6741/14. — C. K. Pomorska Vlada Trat 19 travnja 1914. Predmet: Tiskarica Laginja i D. tiskare za zadruge: G. K. Lučko zdravstveno Poglavarstvo u Puli. — U svršetku od izvješća dne 3 ožujka 1914 Br. 701. Molu se ovo Poglavarstvo da bi hijeli učestvovati u tiskaru Laginje i D. u Puli da sve one zadruge od ribanja što bi potrebovali od štampe od koje se opominje, moći će za sada postići besplatno dokle će ih biti u pologu, obratili se upravno pisatelju. — Za Predstojnika: Attems v. r.

C. K. Lučko Zdravstveno Poglavarstvo Pula (rado konstatiramo, da je ovaj našlov otkinjen početom. — Ur.). — 24 travnja 1914 — Br. 1867 — Gospodin Laginja i Druština — tiskaru u Puli — za naznanje. — C. Kr. Glavni pomorski Nadzornik (prepis nečijim).

Otvara se našetaj ove nagradne zagonetke. Prednost imade c. k. pomorska vlada u Tratu i c. k. lučko zdravstveno poglavarstvo u Puli a osobito njegov glavni pomorski nadzornik. Ako nam pravo i točno rieše ovu zagonetku dobit će sejedno pravdomosti i nepristranosti u postavljanju hrvatskog naroda i jezika (što je jedna velika riedkost austrijskih oblasti u Primorju), i tako onda tek moći će nam dati „za naznanje“ ono što su hijeli postići tom zagonetkom.

Svakako pak je to vrlo čudan i smiešan pojlar, da jedna c. k. austrijska vlast u austro ilirskom Primorju riešava epise i obči sa stranakama u zagonetki. Mudrost u naprednom XX. vijeku jedne središnje oblasti za Primorje i Dalmaaciju.

Engleske ratne brodovlje u Puli. Englesko sredozemno ratno brodovlje pojestit će u maju nekoje tike naše obale na jedrančim moru. Tako će u Puli od 9. do 18. maja biti brodovi „Inflexible“ i „Dulieu“ a od 18. do 18. maja „Indomitable“ i „Carham“.

Izim Pule pojestit će to brodovlje Split, Rijeka, Trst i po svoj prilici Šibenik.

Podružnica Druške sv. Cirila i Metode u Premanturi. Pred sedam mjeseci osnovana je u Premanturi mješovita Družbina podružnica. Do 19. o. m. imala je 102 člana. Od članarine unislo je u blagajnu K 65, a od podpornine K 25-78. U raznim prigodama sabrano je milodara u iznosu od K 17-96. Ljepi prihod nose skrabice, u kojima je u 4 mjeseca, što su uvedene, u Hrv. Čitavnici sabrano K 62-45. Skrabice su namjenske i u Vinkurano u gostionama gg. Martina Rotande i Ivana Kapuralina. U nje je u 2 mjes. kapnulo K 19-22. U pokladama priredila je pod-

ružnica u sporazumu sa Hrv. Čitavnicom u prostorijama potonje uspješno zabavu, koja je donela čistoga prihoda K 117-60. Uračunamo li još K 100, što ih je darovalo podružnici Upravno Učepne općine Premantura, to iznosi ukupni prihod kroz ovih 7 mjeseci što podružnica postoji K 427-95. Rashoda ima K 66-22. Tim je novcem podružnica pomogla vedinom mjesnoj pučkoj školi, za koju bi se zapravo netko drugi morao brinuti. Na pr.: školska djeca priredila su zabavu, ali oblast nije dozvolila, da se udari ulaznina. Za zabavu je naravno bilo troškova. Kad se nije ulaznina dozvolila, morali bi se shvaćanju onih na školskom vieću u Puli, gg. učitelj i učiteljica ili podmiriti troškove iz svog žepa ili napustiti i samu misao o zabavi. Ali tu su prisikočila u pomoć naša društva, Podružnica i Čitavnica, pa su darovala svako po 15 K za pokrivanje troškova. Podružnica je predplatila pučku školu na pet listića „Mladog Hrvata“ i još darovala K 15 za nabavu 12 liepih omladinskih knjiga za pučku školu. Tako podružnica nastoji, da prisikoci u pomoć, gdje se radi o napredku hrvatske pučke škole. To i treba, jer su talijani otvorili u našem mjestu leginu „kovačnicu“ i glavne svoje navale uperili protiv hrvatske škole. Samo o tome misle i rade Talijani izvana i talijanati iz mjesta, da otilluju djecu našoj školi. Eto ih sada na radu, te će do mala i upsjati da otvore „sillo infantile“. Tako će bolje pripravljati materijal za kovanje u svojoj kovačnici. Red je i na nama da se maknemo, da okupimo našu djecu, a nam ni jednoga ne otmu, ne uzgoje janjčarom-satornikom ovoga roda i jezika. Podružnica naša o tom radi, snuje, ali treba da nna i drugi rodoljublji moralno i materijalno pomognu, te junacki odbijemo tuđinsku navalu, kojoj je namjera da iz našeg čisto hrvatskog mjesta stvori drugi Šiben.

Družbina podružnica i Hrvatska Čitavnica u Premanturi priredjuju na Duhove 31. maja zabavu sa predstavom na otvorenem. Potanji raspored objavit će se kasnije.

Krnlca. U nedjelju dne 8. maja biti će svečano otvorenje ovdasnje Narodne Čitavnice. Usljed toga doći će korporativno rodoljubni Hrvatski Sokol iz Medulina sa svojom glazbom. Sokol će imati svoj nastup (novost za sve ove krajevali) Posvijelimo usljed toga svu braću iz Prošine, Kavrana, Valture, Muntića, Lohorike, Marčane, Vodjanštine, Jurčić, Divičić, Filipane, Šajini, Barbana, Sv. Marije, Rutlju, Sv. Lovreča od Predubca i iz drugih krajeva, da mnogobrojno dodju k ovoj narodnoj svečanosti. Unapried možemo sa stalnošću kazati, da će tog dana biti zastupani ciele puljski kotlar u Krnici; ostu moguću sjevero-zapadnog kraja ovog kotara. — Hoće li tko dakle ostati kod kuće? — Podnipošto ne, jer mu to ne bi dozvolilo njegov ponos. Zanimanje je veliko po cieleom kotaru za tu zabavu, a to je znak, da imademo emisla za život i napredak, te da su nam dostogrdili okovi tmine i neznanja.

Parobrod, na kojem će doći Sokol i izletnici iz Medulina i okolica, doći će u 8. maja poslije podne. Poradi toga preporuča se braći iz Prošine i Rutlja, da dodju svi o podne u Krnicu, a odavle će se četi u luku čekati izletnika. Na dolasku iz luke (oko jedan sat i po poslije podne) savjet će se svi na trgu u Krnici, na izletnicima iz svih krajeva, a odavle pod glazbom krenut će se na vjshalista.

Unapried kličemo svima: Dobro došli i Društveni Odbor.

Javna vježba Medulinskog „Sokola“ u Krnici. Kako je već bilo javljeno, Hrvatski Sokol iz Medulina priredjuje dne 8. maja o. g. u Krnici, sporazumno sa

tamošnjom Čitaonicom javnu vježbu sa zabavom na otvorenom.

Odlazak sa posebnim parobrodom iz Medulina u 11 i pol sati, a povratak iz Krnice u 6 i pol sati na večer.

Točno u 11 sati krenuti će povorka sa sokolskom glazbom iz sokolane prema financijskom gatu, gdje će se svi, koji budu imali vozne karte, ukrcati na parobrod. U Krnici počinje javna vježba u 8 sati i to ovim redom: 1. Vježbači (19), slovenske vježbe. 2. Veći podmladak (12), prasko vježbe. 3. Manji podmladak i šegrti (29), vježbe zastavicama. 4. Vježbači, Francuski boksi. 5. Manji podmladak (9), kombinirane župske vježbe. 6. Vježbači, vježbe na spravama. 7. Tombola, ples itd.

Napomenuti treba, da su sprave tek pred dva mjeseca dospjele i da je ovo prvi put, što Sokol nastupa na spravama. Na ovaj slet pripravlja se staro i mlado, ali budući parobrod neće moći da primi više od par stotina osoba, odlučila je stotina njih otići dvokolicama i kolima. Kako se čuje, posebne izlete priređuju iz Pule, Altura i drugih mjesta. Bude li nezgodno vrijeme, dogoditi će se izlet za iduću nedjelju.

Koji želi usred našeg milog Kvarnara čuti milozvučnu poputnicu Medulinskog Sokola: „Brodici jadrani sred Kvarnera“ — nek si na dobu priskrbi vozne karte.

U nedjelju svi u Krnicu!

BanJole. Dan 26. travnja ostat će nam u neizbrisivoj pameti. Bio je to dan, kakvog još nismo u našem mjestu doživili; dan veselja, radosti i bratskog susretanja pod utjecajem zabave, što nam ju je taj dan priredila naša „Hrvatska Čitaonica“. Odaziv je bio, i ako je puhao jak vjetar, veoma dobar.

Kako su gosti oko 2 sata poslije podne dolazili, tako se među nama počela buditi sve to veća dražest, što nam ju pruža bratski susretaj. Srećni i blaženi u zanosu srdačnoga pozdravljanja, nismo mogli načina, kako da tu izabranu kitu našega narodnoga cvieća što ljepše dočekamo i primimo. Cijelo se mjesto diže, ljudi se kupe i veselo pridružuju mnogobrojnim i milim gostima iz Pule, Medulina, Ližnjana, Pomerja, Premanture i Vinkurana.

Vjetar bio popustio, sunce zagrijalo, kao da se i ono hoće s nama da provede, pa željni prirode, božjega sunca, zelenila i čistoga zraka, podali se gosti pred Čitaonicom u naručaj žudnjene zabave. Izvedba svih točaka zabave, koja se sastojala iz deklamovanja, pjevanja, tamburanja, predstavljanja, odudjeljenih govora, udaranja glazbe, plesa itd. uznela nam dušu i srce. U tim srećnim časovima bili smo svi jednaki, svi kao braća, a to je baš svina godilo i u dušu nam još veće ve selje ulievalo. Istom, kad je već kasno bilo sunca na domaku, počeli se gosti dizati i oko glazbe vrijednih Medulincea vratiti. Za kratki čas eto veličanstvene povorke do hilu 1500 ljudi. Divno je bilo pogledati, kako ona uz glazbu po mjestu sva vesela i razdragana junacki stupa, da su se čak sidine legine kovačnice do temelja potrese. Neizrecivi je to čas ugodnosti i velikog dojma.

Uz srdačni susret desnica napokon se rastali na raskršću cesta mašući odlazećoj braći kapcima i rubčićima, dok smo jednoga od njih mogli vidjeti.

Neka bude ovime još jednom svim gostima izražena srdačna hvala, što su nas svojim posjetom i sudjelovanjem kod zabave odutevili za svete domovinske osjećaje i mišu nam materijalju rječ.

Hrvatska braća, koja su uzveličali ovu našu svečanost ne ltu od nas završiti ni pohvale: došla su hrvatska srca u pohode srdačnoj hrvatskoj braći, da ovršimo svetu rodoljubnu i hrvatsku počtu našim narodnom zavjetu. Ipak dužnost nas veće, da svoj hrvatskoj braći iz hrvatskog srca

zahvalimo na posjetu u znak svete vjeze, koja nas vodi zajedničkom cilju oslobođenja, jer u slobodi i prosvjeta cvate!

Cesta Marčana-Prodol. Od velike koristi za promet između Labinštine, Barbanštine i Pule, jest onaj komad ceste, koji će proći iz Marčana na Prodol i tako pasti na cestu Filipan-Krnica. Od puljsko-alturske ceste na Marčanu sagradjena je otrag nekoliko godina velikim nastojanjem nezaboravnog Viktora Marota lijepa cesta, te kad bude izgradjena ona iz Marčana u Prodol, imat će se sa najkraći ispravni spoj ravno sa Ratom i preko nje na Labinštinu.

Vlada je već prijašnjih godina bila osigurala 27.200 kruna prinosa od države za tu cestu. Drugo što manjka do 60.000 kruna, pokrit će se prinomama pokrajine i občine. Bila je velika pogibelj da onaj državni prinos zapadne, jer se nije bio potrošio u godinama, za koje je bio u proračunu, a nije se moglo pristupiti k radnji, jer nisu sve priprave bile gotove. Na šim ljudem poslo je za rukom, da su iz poslovali, da onaj državni prinos bude opet uspostavljen te je ovih dana došla obavijest od c. kr. namjesticitva u Tratu da onih 27.200 K stoji na raspolaganje prema tomu, kako bude radnja napredovala. Upravnom vieću občine Marčanske bio je u tom poslu do sada i bitni će unapred na ruku naš zastupnik dr. M. Laginja i dobro je, da naši ljudi znadu, da su se naši zastupnici isto tako dušom i tielom zauzimali za to, da se već jedan put započne sa izgradnjom ceste Lupoglava-Lanišće, o kojoj govorimo na drugom mjestu.

Is Altura. U nedjelju dne 3. maja priredjuje i „Hrv. Čitaonica“ u Alturi društveni izlet u Krnicu. I tako će se naći na okupu u Krnici prigodom otvorenja tamošnje Čitaone sva Puljština, da se upozna i oduševi za nove borbe, koje nas čekaju. — U nedjelju dakle svi u Krnicu.

Za Družbu G. Mirko Čubranić šalje za Družbu K 17-70 kao čisti prihod od zabave održane u Barbanu dne 18. t. mj. — Veleč. gospodin pop Ivo Sintić, umir. supnik u Malom Ladinju šalje za Družbu K 2. — G. Fr. Malensek, zastupnik pivovara Goesa u Puli, prigodom obračuna s odvjetničkom pisarnom dra M. Laginje daje za Družbu K 40. — Živili rodoljubni darovatelji.

Krčki kotar

Is Baške. Mnogo bi se toga dalo reći o sadašnjim prilikama u Baški. Nije ni čudo da se u mjestu koje se tek počelo dizati, javljaju i zvanj i nezvanj da sudjeluju u javnom radu i da mnogi obće dobro zapostavljaju osobnim ambicijama. Takvi siju samo razdor i neslogu, te bi ih trebalo odstraniti od svakog javnog rada. Tko hoće narodu dobro, mora da pusti međusobne trzavice i zadjevica na stran, te imati pred očima samo jedan cilj, a taj je napredak mjesta. Oni, koji su zvanj da prosvetljaju narod, sami svojom zagrižljivošću i oobnosnima siju neslogu i razdor gdje god se pojave. Koliko se ljepih i plemenitih ustanova pokrenulo, koliko ljepih ideja zasnovalo, a sve se je u zamešku moralo ugušiti radi ambicija i semovolje pojedinaca. Sada se htjelo obnoviti tamburaski sbor. Ali slavni čitaonički odbor htjeo je i tomu stati na put, veleći da su tamburice čitaoničke vlastni sbor, te valjda za to kupjense da u ormaru sardjeju, premda ih je narod dopriponoima svojim kupio. Zar je narod sebi od seliju kidao, da njegovim vlastitvovm raspolažu pojedinci? „Narodni dom“, kojega smo teškim strvama podigli da nam bude bram prosvjete, u kojem se dubo uzdiže i oplemenjuje, htjeo bi da ga pretvori u dom nesloge i rasmirice. Svaki samjettanin, koji čuli sa svoj rodni kraj,

mora da se zamisli za budućnost mjesta, i metnut na srce onima kojih se tiče, prije svega slogu i zajednički rad na svakom polju. Nazvane treba odstraniti ne, obziruć se na spletku, već rađeci savjestno za dobro naroda. Tada tekar znati će ih narod po zasluži ocijeniti.

Balkan.

Voloski kotar

Is Ičića. Za 26. ožujka o. g. bila je zakazana u Ičićima glavna godišnja skupština podružnice Družbe sv. Cirila i Metodja za Istru u Voprincu. Članovi iz Poljana i Veprinca došli su u lepom broju u Ičiće i okupili se kod Paronića, čekajući članove iz Ičića. Čekali su dugo ali uzalud. Osim občinskog podvornika nije došao nitko. Ovo treba požaliti. Naša braća u Ičićima znadu dobro, što je Družba za njih učinila i što će još učiniti. Pa da nemoju od Družbe nikakve korist, oni bi, znajući, kako je njezina svrha velika i sveta morali priteći na svaki njezin poziv. Nadamo se, da je ovo zadnji put, da su se naši Ičićani družbinom glasu oglašili.

Exponenti talijanske stranke u Li-burnjii miču se već jako, povodom predstojećih izbora u pokrajinski sabor. U nedjelju dne 19. travnja, bio je bivši c. kr. sudac a sada koncipijent kod dra Costantina dr. Sandrin na čelu talijanske glazbe na Lignju kod Lovrana. Dogadja se kao ono za vrijeme Kretića, gdje se hoće glazbom, pječama i novcem lovitii naš narod u talijanske mreže. Chef dr. Costantini zajedno sa jednim pisarom bio je skoro u isto doba kod občine u Mošćenicama radi izbornih listina i kakvih drugih poslića. Obojica rade dakako kao Talijani i u imenu talijanske liberalne stranke u ovim strinama. S toga ne možemo razumjeti, da se naši neki odvjetnici s njima brate, a njima razgovaraju kao najbolji prijatelji, i to uvijek i uvijek talijanskim jezikom, javno, najviše puta u sudbenim prostorijama. To ne samo da porazno djeluje na naše ljude, nego kaže slabu ili svakako slabo shvaćanu hrvatsku svijest onih naših odvjetnika. Kako mogu oni u svojoj kući govoriti ljudim jezikom sa tudnjincem i još k tomu zavajdaćem našega naroda, koji mora znati naš jezik, ako hoće da ovdje obavlja onaj posao, radi kojega je ovamo došao? I tudje poštuje i svoje ljubi ne smije tako daleko ići, da se na svoje pred tudnjincem potpuno zaboravlja. Čim javnije, tim više moramo se ponositi svojim jezikom i svud, osim nužde rabiti ga. Kako će nam drugi poštovati jezik, ako ga sami ne poštujemo i ako ga zatajujemo pred onima, koji kvare naš narod.

Mošćenika Draga. 26. aprila 1914. Ovo naše malo ali krasno mjestance napreduje u novije doba jako liopo. Već nekoliko godina postoji tamo pučka škola, koju su ljudi dugo vremena očekivali. Do pred malo smjstena u jednoj staroj kući, prešla je prije par tjedana u novu školsku zgradu. Krasna je to zgrada, dva razreda i dva stana, sa svim mogućim potrebitinama: Treba njoj para izlatiti u cijeloj Istri. Na krasnom je položaju, sa vidikom na naš divni kvarnerski zaljev, više ceste. Prigodom blagoslova zgrade, koj je obavio velezaslužni g. župnik Ivan Žiganito, čitao je list u crkvi sv. Marine sv. misu, kojoj su prisustvovala ne samo školska djeca nego i mnogo naroda, te kotarski predstojnik baron Schmidt, kao predsjednik c. k. školskoga vieća i c. kr. kotarski školski nadzornik Bunc. Poslije blagoslova školskih prostorija izrekli su ljepih zgodnih riječi gospoda župnik, školski nadzornik i ravnajući učitelj Zec za zgradu iz dala je občina učitelj svetu novca, te je nada, da će njoj c. kr. vlada pristaoćil obilnom podporom.

Dne 22. travnja 1914. dala se je prometu novosagradjena riva u Dragi Mošćeničkoj i prije toga blagoslovlila. I taj čin bio je svečanom proslavljen, i to marom i trudom tamošnjega društva za poljepšanje, dotično gospode Vicka Rubinića, Josipa Bradičića i Nikole Zeca i naročito velečasnog gospodina župnika Ivana Žiganita. Na rivi, okićenoj zastavama i zelenilom, bio je napravljen oltar. Pred njim sakupilo se mnogo naroda, muškoga i ženskoga, ujedno sa školskom djecom, učiteljima i učiteljicama iz grada i drage. U klupi uzeli su mjesto kotarski kapetan baron Schmidt, zastupnik naroda Vjekoslava Spiničić, občinski načelnik, te razni občinski zastupnici, onda voditelj gradnje, predstavnik lučke i financijske oblasti i dr. Iza blagoslova rive progovorio je g. župnik poštovanom narodu iavim prisutnicima. Rekae je, kako se ovo u kratko vrijeme vrši druga svečanost. Pozdravio je i zahvalio kotarskom kapetanu, kao predstavniku vlasti, koja je dala rivu napraviti, zastupniku naroda Spiničiću, koji se je dugo i postojano zauzimao da vlada rivu sagradi, občinskom zastupniku Vinku Rubiniću, koj se je oko gradnje mnogo vatio. Tako se je ispunilo, što su razni obćinari već prije trideset godina molili, a što služi no samo za ukrašenje, nego na korist Drage i grada i cijele mošćeničke župe, pa i mnogih ljudi, što dolaze preko Učke. Rduje se napredku mjesta i savilje nadanj blagoslov Božji. Zastupnik Spiničić zahvalio se je na pozdravu, te pozdravio velezaslužnog gospodina župnika i zahvalio mu za to, što se je i on brinuo za gradnju rive, što ju je došao blagosloviti te što će čitati svetu misu i pomoliti se za pokojne i žive, koji su za rivu radili i za cijeli narod. Pošto je narvo u traktu ono, što se je poduzelo u 20 godina za izgradnju rive, naradovan se je narodu, što je pred kratko dobio poštanski ured, školu i školsku zgradu, pak evo i rivu i željelo, da čim prije dobije i brzovaj, i vodu u nekim krajevima občine, i bolje puteve, te da božjom pomoću u miru i međusobnoj ljubavi napreduje u svakom društvenom i tjelesnom dobru. Spomenuo je mimogred također da su njeiki protii rivi zato, što timu gube one male zaslužbe prevažanja na parobrod; at će stalno biti zadovoljni s njom i oni, kad budu vidim posjetom mjesta imali već zaslužbe od vožnje gostova. Iza toga sledila je sveta misa, koju su svi prisutni pobožno slušali. Parobrodi su već toga dana pristajali jako liopo. Odbrat društva za poljepšavanje pobrinuo se je, te su svi parobrodi bili pozdravljeni muštarima, a kapetani dobrom aspljicom; a gostovi i neki domaći sa malim banketom. Draga Mošćenicka dotivila je nezaboravan dan, a mi se tomu iz svega srca radujemo.

Malo povjesti o izgradnji rive u Mošćeničkoj Dragi. Već prije trideset i više godina sa razni obćinari mošćenički šetili, da njim se sagradi „kus“ mla ti rive. Mjeseca srpnja 1903. podastri su na ministarstvo molbu sa nacrtom. Zastupnik Vjekoslav Spiničić je već prije toge, ožujka 1893., pak srpnja 1895. i siječnja 1897. zagovarao u parlamentu izgradnju rive. Zajedno sa svojim drugovima učinio je to i u pokrajinskom saboru. I u to doba i kasnije, često je govorio za stvar sa raznim ministrima u Tratu i Beču i pisao njim. Nalazili su uvijek kakvih izgovora. Još avibnja 1893. rekao je tadašnji izvršitelj u lučkim radnjama a sadanji predsjednik pomorake vlade, da će još teško moći odosna avota u proračun. Konačno je izgradnja došla u proračun od godine 1907. sa prvim obrokom, god. 1908. sa drugim, tim je veći dio svote bio osiguran. Razpisala se je gradnja, al se ulje našo poduzetnika. Bila je pre-

presta
Njemu
u pri
bit st
za od
ni Ta
nit se
nashi
narod
nego
lijani
ne su
da br
se svi
razvij
kude
njim
Dugo
slavet
imade
Dugo
sad v
bez li
nje,
za od
dati,
su vr
rod s
podar
rodno
titi. N
skup
Jedini
samo
a to j
vanj
rodu
je mo
bija i
privla
te bi

Ovi
kako
njih i
da se
smoat
narod
naše
promj
budea

Zak
ljeja
tod r
da se
utjaci
kaka
gosp
ostak
lica je
pri t

U
naru
mimo
bijed
narod
tanje
vanj
ili se
nepe
taj p

De
ranje
mali,
kao
26 g
dat
i koj
te se

Ne
ođni
mimo

nizka svota. Dvie godine trajalo je, prije nego li se je dosjela povisica. Radnja ipak ne bijaše raspisana početkom godine 1910., nego obustavljena do srpnja, jer da nema novaca. Razmišljalo se, onda nebi li vlada u svojoj režiji gradila rivu, konačno predala se radnja privatnom poduzetniku i on počeo raditi ljeti 1911. i radio sljedeće zime. U proljeću 1912. moralo se je pretrgnuti radnjom, jer nebijaše sanitorije. Zimi 1912./13. prevrnuo se je nekoliko blokova. Dugo se je čekalo, dugo moljkalo s raznih strana, da dodje komisija, da pregleda što treba učiniti. Izgledalo je, kao da stvar ne ima gospodara. Mjeseca travnja 1913. došla je ipak ta komisija, i od onda se je radilo bez većih zapreka, te svršilo i riva bja 22. travnja 1914. dana: prometlu.

Bošinjski kotar

Sproved + O. Franjo Dobrovića. Na 17. o. mj. bio je sproved dječnom starini i rodoljubu O. Franju Dobroviću. Sprovodu je prisustvovalo mnoštvo naroda. Nad grobom pozdravio ga je u ime creških Hrvata predsjednik Hrv. Čitaone, naduštitelj Jerolim Dešilipić. Usporedio mu je starost sa slavenskom Hipom; duševne vrline proljetnim cviećem; ljubav k Creau gradu mirisom tovara i borje, a skromnost i tišinu domoljubnog reda starodavnim zidinama Franjevačkog samostana. Zatim je govorio prečastni O. provincijal Josip Milošević. Pun prijateljskog zanosa i svete tuge pozdravio je za posljednji put svog milog drugu. Slava O. Franji Dobroviću!

Nerezinski, 19. aprila 1914. Na poziv naših mjesnih prvaka se je ovih dana skupio lijepi broj naših nerezinaca u mjesnoj Čitaoni te se je utemeljio „Mjesni pouzdančki zbor“ političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri. Uz osobito oduševljenje upisalo se je u istog preko 70 članova, što je priličan broj za Nerezine, ako se uzme u obzir mjesne prilike i terornu protivničku politiku. Nazadujemo svakako ne, a napried, ako i polako, ali ipak krotimo.

Nerezinski narode! Dohar si i janjeće čudi. Dej, prepričavam ti, počmi već jednom dobre misli i sam sudi ti ovo: „Ma tko je meni prijatelj a tko mi je neprijatelj? Misli na to, pak čitaj, da ti u istinu nije prijatelj, koga si u nemisleći za to drtao. Misli, je li onaj, koji ti se narivava prijateljem, čini to iz ljubavi do tebe, ili možda tako se ono reče: „Faccio vedere lavorar per bene tuo, ma invece lavoro per meocea mia“.

Obćinski je tajnik (segretario) u Nerezinama za tako već 100 službi. Razumije se, da mu sve donose dobitak. Jeli možda pravo, da on u kancelariji na komunu ima svoju agenciju od Austro-Amerikance; od Assicurazioni Generali itd. i Rat. nije se samo po sebi, da kad hoće da vrši tolike službe, od kojih ima jedino ono korist, da ne može da vrši svoju pravu službu na občini. Radi toga i ima tamo pisare, a učitelj šijor Salata prima 40 K plaće od občine. Njemu dobro stoji, pa mu nitko ne zamjerava, ali zamjerava maza svaki pametan čovjek, kad pomisli, da moramo mi plaćati pisare samo zato, da bude mogao šijor Elio sa drugih strana seli poniti tepove. Mislim i siguran sam, da kad bi od 8 do 12 prije podne i od 3 do 6 posle podne obavljao občinski tajnik samo općinske poslove, da još za dugi niz godina nebi trebalo nerezincima plaćati ni 80 ni 40 K na mjesec za pisare. Je li tako? Sudi te i odsudite, te nemojte pustiti da vas se takvim riečima vara ili kako se ono po domaću reče: „za nos palje“. Vi plaćate, pak imate i pravo zapovjedati.

I izbori (votacijoni) su brzo. Ljudi opametite se. Svaki narod ne svietu, ma i cigan, brani svoje matere jezik. A što nismo i mi ljudi, koji imamo naše majke jezik? Nemamo li i mi jedno srce za našu majku? Vi sami znate da niste Talijanske race, pak zašto njih protejti? Branimo mi svoje, pak ćemo bit i gospodari na svomjem. Deputat g. Spincić pred 20 let dal je načinit narezinski porat, leta 1911. činil nam je prit kavafang, a ovih dana nam je pismenu obećao, da će nam činiti prit foratriće na bokadure nerezinskoga porta.

On ni naš deputat, jer naši su na žalost Talijani. Recite mi, što su oni pak za Nerezine učinili? I sa svim tim, da nije naš deputat, za nas gleda, a i više bi gledat, kad bi vidio da budemo za hvalni.

Vi nerezinski ste svi hvala Bogu dobri katolici, jer idete rado h spovedi, na sv. pričest, na misu itd., pak zašto idete onda dat vaš vot za liberalce? I to si dobro promislite prije, nego idete na votacijone.

To vam poručuje prijatelj nerezinskog puka.

Porečki kotar

Glavna skupština Kraškog društva za štednju i zajmove. — Politički sastanak. Nedjelju, dne 26. o. mj. p. p. obdržavalo je Kraško društvo za štednju i zajmove u Sv. Luciji, kod Oprtija, svoju osmu glavnu skupštinu.

Naroda na skupštinu došlo je toliko da su školske prostorije Cirilometodove škole, gdje se obdržavala skupština, bile dubkom pune, sve samih odraslih muzeva, koji su velikom pomnožem pratili razna izvješća i govori.

Nakon što je predsjednik društva gosp. Mate Štvaner otvorio skupštinu, dao je riječ veleč. gosp. S. Cervaru, koji je pozdravio sve prisutne a poseban je pozdrav imao za gospodu, koja su došla iz odaljenih strana, da ovom prigodom posjete narod u oprtaljstini te mu progovore koju zgodnu riječ.

Zatim je vrlo blagejnica društva, gđa Hermina Begović učiteljica na društvenoj školi u Sv. Luciji, podala obširno izvješće o novčanom stanju društva, koje je baš uveljavio.

Kroz god. 1913. dignio se novih zajmova kruna 7.924, a vratilo zajmove u iznosu kruna 9.801. Uložilo se lanjske godine u štednju kruna 4.707 a dignulo kruna 6.001. Svanukupni uloženi novac iznosi kruna 23.786. Čisti dobitak iznaša kruna 410, a rezervni fond kruna 1.829.

Progovorio je još jednom narodu gosp. S. Cervar, te je time ova skupština bila zatvorena.

Odmah nakon gornje skupštine obdržao se politički sastanak sastan od našeg Političkog društva. Otvorilo je sastanak predsjednik Političkog društva gosp. Dr. Dinko Trinašić, koji se je najprije bavio gospodarskim pitanjem, tumačeći narodu važnost i korist zadrugarstva, a u prvom redu novčanik zaroda, te je zatim prešao na političko polje, baveći se o skorim izbornima, i o društvenim pitanjima. Glede proglašenja kandidata mora se koji dan početi, jer se imadu još obaviti nekoje formalnosti a onda će se proglasiti sve zastupnike na jedan put.

Uzeli su zatim riječ poznati stari borci na narodnom polju i bivši narodni zastupnici gg. Sime Cervar i Ivo Sancin iz Pale, a pridružio im se treći govornik i izvrstna sila na narodnom polju gosp. Dr. Ivo Milić, predsjednik kot. suda u Buzeta. Govorili su još gosp. učitelj Jardaš i gosp. A. Belanić iz Pazina. Nije naba zamjera da niti u kraško la-crpimo sve ove govore, jer nam to proktor

lista ne dopušta. Konstatiramo samo to, da je sav mnogobrojani narod pomnjivo slušao ove govore te se zgražao nad nečuvjenim nasiljem naših narodnih protivnika, i dobro shvatio kako mu je samo u složnoj i ustrajnoj borbi spas.

Gosp. S. Cervar i Sancin govorili su o radu i svim prilikama i neprilikama bivšeg sabora. Gosp. Dr. Ivo Milić osvrtno se na rad budućnosti, gosp. Jardaš se bavio pretežno školskim pitanjem, a gosp. Belanić je naglasio moć sloge.

Na koncu se još jednom javio naš čestiti predsjednik Političkog društva, te je sa uzdignutim glasom pozivao narod na ustrajnu borbu sve dok ne postignemo potpunu ravnopravnost sa talijanima. Dao je razne potrebite upute za izbore i pozvao sve na vršenje svojih dužnosti.

Na koncu skupštine zaorila je dvoranom naša narodna himna: Liepa naša domovina... koju su svi stoječke i otkrite glave pjevali.

Time je bio zaključen i ovaj sastanak te se narod zatim zadržao više vremena u bratskom govoru sa spomenutimi govornici i svojim raznim upitima dao ponovni jasan dokaz kako se sve to više zanima za narodnu stvar iz česa se lahko može zaključiti da taj narod čeka bolja budućnost.

Zabavno društvo „Sloga“ u Lovroštel kod Umaga. Velikim veseljem možemo ustanoviti, da se naš narod diljem cele Istre osvjetljuje u duhu velikog Dobriše. U posljednje vrijeme naš narod i sa najzapadnijih plodnih poljana Istre, imao sa zapadne Riviere, diže svoj glas, traži svoje pravice, hoće, da se i njega prizna dijelom velikog hrvatskog naroda.

Pokraj mora u prekrasnoj dragi, a u najplodnijem dijelu zapadne Istre, između Novograda i Umaga ko galeb na moru, bijeli se čisto hrvatsko mjesto Lovrećica. Do pred malo vremena pahnovao je i ovdje naš narodni neprijatelj Talijan. Naš narod bio je njegov „šćavo“. Ali zrake prosvjete dopri su i do ovog mjesta i naš je narod razabrao svjetlo istine. Uvidio je, da je i on dio velikog hrvatskog naroda, a onaj koji ga tlač, da je njegov neprijatelj. Zatražili smo školu u svom jeziku, naš neprijatelj ni da čuju. Pokušamo na vrata naše Družbe, i ona se našem vapaju smilovala. Pred godinu dana primi naša novosagrađena škola 70 hrvatske djece pod svoj okrilje. Lovrećicom i okolnijim mjestima zaori hrvatska pjesma, a hrvat ska trobojnica: zaplovi zapadnom Rivierom.

No našim neprijateljima, koji još i da nas imadu u svojim rukama sukno i štrave, to nije po volji, još im se hoće krvi i mesa. Hoće da nas sasvim istriebe, da umognu reći, e je zapadna Istra čisto talijanska zemlja. Počeli su progovoritima, šikanacijama i obćinim njihovim sredstvima. Ali mi im dovikujemo: „Sve vam to nećo pomoći gospodu Talijani! Što je naravno, je naravno, to će ostati, što je umjetno, mora pasti!“

Braće, Hrvati! Znajite da je Lovrećica ključ zapadne srednje Istre, mjesto velike važnosti i krašne budućnosti. Talijani to uvidjaju, pa zato i ulazu sve svoje sile, da nam otmu i potalijance našu Lovrećicu.

Braćo! znajte, da smo izgubili vrlo mnogo, izgubimo li Lovrećicu, znajte, da smo izgubili najljepši i najplodniji kraj zapadne Istre.

Pred godinu dana osnovano je u Lovrećici zabavno društvo „Sloga“. To je društvo bila kućavica svih ovdješnjih i okolnih Hrvata. Da može s uspjehom provadljati svoje zadacu u narodu, odlučilo je to društvo, da se podigne čedne prostorije. Pošto se nam novčane sile same prelahe, obraćamo se na cio hrvatski narod, da nas u ovom podhvatu potmogae.

Braće Hrvati, odazovite se vapaju vaše braće sa plodnih poljana najzapadnije Istre! Skočite u pomoć ugroženoj Lovrećici.

Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvalnošću, a šalju na naslov: Zabavno društvo „Sloga“, Lovrećica, p. Umag (Istra).

(I mi sa naše strane toplo preporučamo rodoljubima u svim hrvatskim zemljama, da se odazovu obilnim darom molbi naše braće na najizloženijoj točki naše Istre, da i oni podignu svoj vlastiti hram, gdje će se ponosno vijati simbol naše narodnosti mila trobojnica i odakle će tamošnjem našem narodu sjati čista luč prosvjete i žariti srca živim rodoljubijem u osvješćenju i ljubavi prama hrvatskom rodu i jeziku. — Uredništvo „Naše Sloga“.)

Koparski kotar

Cesta Lupoglava-Lančice. Više od 110 god. se raspravlja o njoj, a kroz 20 i više godina plaćao je kraški puk visok namet na potrošarinu i za tu cestu, pak sve uzalud. Prošle godine bilo je našim zastupnicima pošlo za rukom, te su bili izposlovali, da je ministarstvo javnih radnja bilo odlučilo, da se može početi radnjom ove ceste. Ali nazri se je pokazano no posve točan i već prestar. Državni inžiniri od podgradske sekcije stali su nanovo mjeriti tu prugu obzirom na buduću novu cestu Lančice-Mune-Podgrad. Tako je napokon došlo, da je ministarstvo javnih radnja ovih dana javilo c. k. Namjesništvu u Tratu, da odobrava prinos od K 88.000 za onaj dio, koji bi iz Lančica išao prema Lupoglavi, po prilici 4 kilometra dalje i da se taj komad može odmah početi raditi. Držimo, da je to ipak konačna odluka i da nas ni inžiniri ni građevni uredi neće više za nos voditi. Ova radnja dva mjeseca otišlo je sa buzetkog Krasa opet velik broj naših ljudi preko mora u Ameriku, jer su zaludu očekivali, da će ono djelo doma započeti. Bilo kako mu drago, još je dosta ruku muskih i ženskih, da se one radnje može podieliti na male partije domaćim ljudem iz buzetkog audbenog kotara i bližnjih, pod nadzorom državnih inžinira. To bi bilo najzgodnije i neka se čim prije učini.

Sranina i Jurina

Fr. Sliši, Juro! Čera san bija va Stinjano, pa san opeta lipe čuja.
Jur. Uh ti vavik samo tipe čujes; da to more bit pak?
Fr. Znaš: Konšeljaš sin s nekim Stinjan cem ti mi je poveda, da je njihov komun bija jedanput jako bogat.
Jur. Je bija je, a sad di su im karantani?
Fr. Bi ih vrag, da ih je puljeka manjadura porušala. — ma bun profaca.
Jur. Je li ih bilo čuda tih penesi?
Fr. Mi se para, da bi bili pustili interes na interes, da ih je moglo bitl danas ste mijari i osuam sto korun.
Jur. Ne sulacaj, Frauo! Di su Stinjanci toliki denar imali.
Fr. Mi se para, da tebi tali kolo va glavi kada ne znaš da su dobili osamdeset petoga leta 60.000 korona za komunai, di sad fortece i kaluni stoje.

Ma vara. Gran lipu skolu i crkav moraju imati va Štunjane — kada su tako bogati bili.

Ne ređem ti leh to, da je skola od socijete „Družbe“ da bi ju bil podstat od Pule čini zapreti kako ontrast onu va Pule, — ač da se sad jako na hijenu gleda!

Ma ču san, da će novu crkav i skolu fabrikati, tako da su im u Puli na podestariji rekti.

Če — ma tamo morda kada budu balotacijoni koncati, aš Talijani misle, da će tako kogagod uloviti za svoj partii.

Bog s tobom Frane, da ti ki svo premoženje pofraja bis votat za njega?

Ne bin vero, ač strah je vrag — pa ne će za kamoru nijedan Štunjanc vota dati.

Razne primorske viesi

† Dr. Juraj Posilović
nadbiskup u Zagrebu.

U nedjelju dne 26. aprila preminuo je nadbiskupskim dvorovima u Zagrebu, va dana iza kako je slavio svoj lmenan nastupio svoj osamdeseti rođendan za rebački nadbiskup pruzv. gosp. dr. Juraj posilović. Svojedobno bio je profesor na goslovnom fakultetu hrvatskoga svaučita, pak biskup u Senju. Njegovomu penovanju za nadbiskupa u Zagrebu čine se sa mnoge poteškoće, te je potrao nekoliko godina, prije nego li su se sviđale. Velika je njegova zasluga, je u crkvama senjeko-modrutke bisije uvedena slavenska liturgija; pak mu valjda njeke i to u grieħ uplai vali. Neprilika sa madjaronskim vladama čino je i za svoga nadbiskupovanja často puta. Jednom je čak bio pozvan k Njeg. eličanstvu na saslušaj radi tužba, nepradnih, podignutih proti njemu. Kasnijih godina dobio je naslov tajnog savjetnika Njeg. Veličanstva. Iz svojih velikih dohodka podario je njeke pute i Družbu i Jacki Dom. Već od par godina napustio najprije duhovne pak i gospodarste polove ogromne zagrebačke nadbiskupije, jih prepustio svomu kondjutoru i na jednaku nadbiskupu dru Antunu Baueru. sam, preblagi pokojnik, živio je u jednom dielu krasnih nadbiskupskih dvorova, posve u miru, posjedivan svaki dan od svoga pomoćnika, i od svojih mnogobrojnih rođjaka, a njegovan od devju boardnih sećitica. Posle dva dana agoe, izpuatio je svoju plemenitu dušu.

Sprovod je danas u četvrtak u 10 sati je podne. Iz letre, koliko znamo, išao k sprovodu također zastupnik narodn profesor Vjekoslav Spincić.

Priposlano*).
Gospodinu
Marku Zlatiću
učitelju i članu „Hrvatske Skole“
u Trzinu.

Ne odasivaj se, kad te nitko ne zova. To je priposlano upravljeno na kolegu i oplanika članka „Nek se bistri“ u „Početkom rijaletju“ od 19. ožujka, a ne na Tebe.

Da znaš, zato je u onom „Priposlanom“ nestalo Troje ime, avo Ti razjašnjenja: razlo sam, zato bi bolje bilo, da se izsu imena one stanovite gospode „is Narodne Prosvjete“, koja su straila istima i varala brojkama. Pošto sam ja znao, da si to leto Ti činio, bila je moja dužnost da iznesem Troje ime, jer bi mi se bilo inače morlo oredbaciti, da zahti-

Na ono „i tr znas član „Hrvatske Skole“ odgovaram Ti slijedeće: Mnogo si se puta izrazio, da nećeš pristupiti ni u jedno ni u drugo učitel. društvo. To si i u oči Tvog dolaska u Beram rekao. Obzirom na te Tvoje riječi, držao sam, da nisi član „Hrvatske Skole“. No sada vidim, kako si dosljedan.

Još bi se stotila našlo, da se dokaže Tvoju dosljednost. Ne ću da toga nabrajam — jer šteta vremena i prostora — već ću Ti napomenuti, da si pred dva mjeseca pozivao u „Hrvatskoj Skoli“ na stvarnu kriliku, što mi se je vrlo sviđjalo. A sada uzmi u ruke svoje „Priposlano“ i prisposlabljaj s onim, pa se sam o svojoj dosljednosti uvjeri.

Sad Ti je valjda moje „Priposlano“ razumljivije. Odgovora na nj putem novina od Tebe ne očekujem, ako nisi dopisnik odnosno članka, nit ću Ti u novinama odgovarati.

Ako sam Te uvredio, traži zadovoljstino drugdje.

Slum, 28. travnja 1914.
Josip Stratić, učitelj.

Dr. Drag. Felikan, specijalista za kožne, venerične i ženake bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinar od 9—3 1/2, po podne istim nedjelje i blagdana.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na zastimizirano mjesto općinskog kanceliste sa godišnjom plaćom od K 1440.— i sa kvinkvintjem od K 150.—, plativih antecipatno u mjesecnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12/8. 1907. br. 23 l. z. z.

Natjecatelji imaju podnesti dokaza, da su austrijski državljani, da su prekoračili 20. godinu starosti, da su dobra glasa i ponašanja, da su zdrave tjelesne konstitucije, da su u posjedu građanskih prava te da su — za slučaj da nisu u svojstvu općinskog činovnika drugdje namješteni — sa dobrim uspjehom prakticirali barem tri godine u jednom općinskom uredu Istra III u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. k. bilježnika ili kod odvjetnika. Tko od natjecatelja znađe uz hrvatski također talijanski jezik, imati će prednost.

Molbe imaju se podnesti potpisanomu do 10. maja 1914.

Pazin, dne 18. aprila 1914.
Glavar općine: Dr. Š. Kurelić.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Punt.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.
Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka-Opatija-Lovran-Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka-Opatija-Beli-Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvelli-Lošinjmal (luka sv. Martin) Nerazne svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka-Cirkvenica-Baška-Rab-Lošinjvelli-Cikat-Lošinjmall svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produženje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravništvo:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Napredak znanosti!

za liječenje sifilisa kao što i kožnih i spolnih bolesti.

Brzi i sigurno djelujući lijek, u tuzemstvu i inozemstvu potvrđen od mnogobrojnih svjedočbi kao kožne otekline, uretritisa, zystis; kod upale dišala akutnih i kroničnih bolesti itd. Sve spomenute bolesti liječe se najradikalnije sa

Castle confettis
po K 4.— kutija.

CASILE
DIVINA DICHIARA REE NAPOLI

Je zrovito liječenje sifilitičnih bolesti i njih posljedica jest „**Jerubin Castle**“, sa najboljim uspjehom proti onemoglosti, spolnoj nesposobnosti, bolesti zglobova, neurasteniji i proti prolicu i spermatoriji, upali mokraće itd. Cijena **Jerubin Castle** K 350 bočica.

Za razjašnjenja i svaku drugu uputu obratiti se na ljekarnu **Lloyd** u Trstu na naslov g. N. Casile, koji će odgovoriti odmah uz diskretno održanje tajne.

Castile likovni prodavaju se u svim ljekarnama u Puli ljekarna Wassermann, Costantini S. Pollicarpo i Ulrika Pellegrini.

Skladište ljekarna **Lloyd, Trst.**

Sirite „Našu Slogu“.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA
ia Campo Marzio br. 5 — Podružnica Via Suzzano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javna lokale.

Prodaja svakovratnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Na obročno isplaćivanje

Cijene bez utakmice!

Upravo pripjelo za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odjela za gospodu i gospodje
najnovije vrste, engleska i bečka moda.

Nepromoćivi ogrtači
za **gospodu i gospodje**
ukusni i vrlo elegantni.

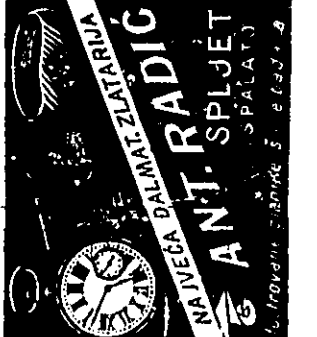
Cijene umjerene
i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesječnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch
ulica S. Felcitta br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.
Tiskara Laginja i dr. u Puli.

ANT. RADIG
NAIVEGA DALMAT. ZLATARIJA
ANT. SPLJET
SPALATO

ALFA

Brzi stroj za parenje krme za blago jest najbolji parionik cicloga svieta.

Patentovan! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za isparivanje pšenice od vina i pivo. — **GRANITO ZA MUKANJE MOJA.**

Dion. društvo **ALFA SEPARATOR!**
i s; BEČ, XII/3.

